

- вміння обґрунтовувати судження по соціальним та етичним питанням, щодо комп'ютерних та комунікаційних систем.

Висновки.

Отже, нові інформаційні технології дозволяють удосконалити формування наукової картини світу педагога, як інтегроване явище, через усвідомлення найважливіших знань про:

- комплексну та системну організацію ноосфери;
- взаємодію і взаємозалежність всіх компонентів інформаційного поля;
- взаємозв'язок між розвитком людського суспільства і інформаційних технологій;
- можливості застосування сучасних комп'ютерних технологій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. –К.:Либідь, 1997. –376 с.
2. Кузьменко В.В. Формування в учнів наукової картини світу (XX століття): Навчальний посібник.Друге видання.-Херсон:РІПО,2010.-224с.
3. Прокопенко І.Ф. Інформаційне суспільство і освіта // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2003. – №1. –С.17-19.
4. Роблиер М.Д. Компьютеры в образовании. Macmillan Publishing company. N.Y., 1992.
5. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.

Саган Е.В.

ФОРМИРОВАНИЕ НАУЧНОЙ КАРТИНЫ МИРА ПЕДАГОГОВ СРЕДСТВАМИ НОВИХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.

В статье рассматриваются пути и перспективы профессиональной подготовки педагогов, в частности, проблема формирования научной картины мира средствами новых информационных технологий.

Ключевые слова: научная картина мира, новые информационные технологии.

Sagan E.V.

THE SCIENTIFIC WORLD VIEW FORMATION OF TEACHERS BY MEANS OF NEW INFORMATIVE TECHNOLOGIES.

The article describes the ways and prospects of professional teachers' training, in particular, the problem of forming a picture of the world by means of new informative technologies.

Keywords: scientific world view, new informative technologies.

УДК 378.147: 371. 275

Старостенко О.В.

КОНТРОЛЬ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

У статті розглядаються питання формування іноземної фонетичної компетенції студентів-філологів. Подається визначення фонетичної компетенції, її структура та зміст, представлена серія тестів для оцінювання рівня сформованості англомовної комунікативної компетенції студентів-філологів.

Ключові слова: фонетична компетенція, структура та зміст, фонетичні тести.

У зв'язку з реалізацією концептуальних засад мовної освіти, визначених Національною доктриною розвитку освіти України у ХХІ столітті, впровадженням нових навчальних програм, укладених з урахуванням “Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання”, виникає необхідність переглянути вимоги до змісту навчання іноземної мови (Д. Вілкінз, Г. Відоусон, С. Ніколаєва, О. Петрашук, О. Петренко, Н. Скляренко, М. Свейн, М. Халідей та ін.). Так, до складу

операційних умінь, якими повинен оволодіти випускник ВНЗ, увійшло поняття “компетенція” (здатність спілкуватися іноземною мовою). Відомо, що успішність комунікації залежить від того, наскільки зрозуміло та виразно співрозмовники оформлюють своє мовлення. Крім того, навчання інших видів мовленнєвої діяльності практично неможливе без формування вимовних основ цієї діяльності.

Актуальність дослідження обґрунтовується зростаючими вимогами до рівня професійної підготовки лінгвістів в умовах міжкультурної комунікації, що передбачає здатність студентів до чіткої природної вимови та передавання відтінків значення за допомогою інтонації та логічного наголосу.

Мета наукової роботи – привернути увагу до складного процесу формування англійської фонетичної компетенції студентів-філологів та необхідності контролю рівня її сформованості.

Згідно з чинними програмами для філологічних факультетів ВНЗ України, студенти-філологи мають бездоганно володіти не лише граматичним і лексичним аспектами мови, але й уміти фонетично правильно оформлювати своє власне мовлення. Мета навчання фонетики у ВНЗ полягає у тому, щоб закласти у довготривалу пам'ять студентів нормативний склад вимовних елементів (фонем та інтоном) та автоматизувати їх відбір і комбінування [5: 6]. У процесі оволодіння іноземною мовою відповідні навички повинні постійно вдосконалюватися і досягти свого найвищого рівня до моменту закінчення навчання у ВНЗ. Натомість спостереження за навчальним процесом свідчать про те, що рівень володіння фонетичною компетенцією майбутніми вчителями англійської мови до моменту закінчення навчання у ВНЗ є досить низьким. Серед багатьох причин цього негативного явища можна виділити різний рівень шкільної підготовки та усвідомлення студентами зразкового володіння англійською літературною мовою; відсутність чітких програмних вимог до кінцевого рівня володіння фонетичною компетенцією; обмеженість у відвідуванні лінгвістичних кабінетів і використанні ТЗН; нездатність студентів здійснювати рефлексію процесу навчання та оволодіння мовою, а також самостійно працювати над удосконаленням і підтримкою на необхідному рівні власної фонетичної компетенції. Отже, виникає необхідність забезпечення якісно нової організації навчання студентів-філологів англійської фонетики, що видається можливим при гнучкому керівництві цим процесом.

Проблема формування фонетичної компетенції завжди привертала увагу методистів. Зокрема вченими розробляються методики формування та контролю рівня сформованості фонетичної компетенції, вдосконалення окремих аспектів фонетичного оформлення мовлення, пропонуються різні підходи до визначення складу фонетичної компетенції (Ю. Головач, Т. Єременко, О. Корзун, В. Перлова, А. Хомицька А. Хомутова).

Під фонетичною компетенцією ми розуміємо ієрархічно побудовану систему, піраміду змістових одиниць якої складають такі компоненти, як фонетичні знання, навички (слуховимовні та ритміко-інтонаційні) і завершують фонетичні вміння. Під фонетичними знаннями слід розуміти передбачуване навчальною програмою засвоєння фахових лінгвістичних понять з курсу фонетики англійської мови, вивчення основних фонетичних одиниць, звукових явищ різного рівня – від звука до речення. Під слуховимовними навичками ми розуміємо фонемно-правильну вимову звуків у потоці мовлення і розуміння всіх звуків під час аудіювання. Ритміко-інтонаційні навички – це навички інтонаційно і ритмічно правильного оформлення мовлення та розуміння мовлення інших людей. Необхідною передумовою для реалізації принципу свідомого вивчення фонетичного матеріалу й створення відповідної мотиваційної основи при вивченні курсу є формування спеціальних фонетичних умінь (володіння прийомами педагогічної діяльності щодо організації навчання фонетичного аспекту англійської мови в середній школі). Відтак, процес формування фонетичної компетенції як системи передбачає не тільки засвоєння знань, оволодіння вміннями і навичками, а й спроможність студентів мобілізувати і реалізувати означені компоненти на практиці.

Таким чином, рівень професійно-фонетичної компетенції майбутніх учителів іноземної мови має визначатися наступними показниками:

1. Володіння вчителем правильною автентичною вимовою.
2. Володіння теоретичними знаннями в галузі фонетики іноземної та рідної мов (фонетична система іноземної та рідної мов; особливості артикуляційної бази рідної та іноземної мов; вимовна норма та особливості варіювання у її межах; сучасні тенденції у вимові сегментних одиниць та особливості просодичного оформлення різних комунікативних типів висловлювання; особливості фонетичного оформлення різних стилів мовлення; відмінності у рівнях формальності реєстрів (офіційний, формальний, нейтральний, неформальний, фамільярний, інтимний).
3. Володіння професійно-методичними вміннями (правильно пояснювати і тренувати вимову звуків; навчати інтонації; вміння слухати, чути і виправляти помилки у вимові; складати фонетичну розмітку текстів; наочно демонструвати артикуляцію звуків та інтонаційні малюнки мовлення; виразно розмовляти, читати тексти і декламувати вірші; підбирати і створювати фотоматеріали для занять на уроці, в лабораторії та вміти їх начитувати; аналізувати фонетичні вправи підручника і застосовувати при потребі засоби дидактичної творчості: образність, персоніфікацію, гру, цікавий контекст, ситуацію; виділяти основні компоненти звуків іноземної мови, що визначають своєрідність їх вимови порівняно з рідною мовою, а в інтонуванні – найхарактерніші риси тієї чи іншої інтонаційної моделі тощо).
4. Володіння здібностями професійної рефлексії і самоаналізу як інструментами самовдосконалення фонетичної культури і методичної компетенції вчителя іноземної мови (вміння рефлексувати над власними мовними реалізаціями і мовленням інших людей, критично усвідомлювати ефективність чи недовірність висловлювання) [1; 5; 7].

Отже, процес формування фонетичної компетенції як системи передбачає не тільки засвоєння знань, оволодіння вміннями і навичками, а й спроможність студентів мобілізувати і реалізувати означені компоненти на практиці.

Відомо, що процес навчання іноземних мов двосторонній, оскільки об'єднує діяльність викладача і діяльність студентів. Контроль, головною метою якого є управління процесом навчання іноземної мови, має свої функції, види, форми, засоби та об'єкти. Успішна реалізація функцій контролю (зворотного зв'язку, оціночна, навчальна, розвиваюча) дає змогу викладачеві оцінити правильність організації процесу навчання, ефективність методичних прийомів, використання засобів навчання для інтенсифікації роботи групи і кожного студента, гнучкість і об'єктивність його як педагога. Найбільш дійовим засобом контролю у навчанні іноземної мови вважаються тести завдяки своїй здатності забезпечити не лише реалізацію мети і всіх функцій контролю, але й задовольнити вимоги, що висувуються до якості контролю, такі як, валідність, надійність, диференційна здатність, практичність та економність [4: 269]. Саме тестова форма контролю сприяє забезпеченню максимальної об'єктивності та прозорості оцінювання, оскільки вона дозволяє усунути суб'єктивізм з боку викладача та поставити всіх тестованих в однакові умови.

Теоретичні проблеми тестування у навчанні іноземної мови досить повно описані в науково-методичній літературі (Л. Банкевич, Ж. Витковська, О. Кміть, В. Коккота, С. Ніколаєва, О. Петрашук, І. Рапопорт та ін.).

Розробкою та застосуванням мовних і мовленнєвих тестів займається лінгводидактичне тестування, під яким розуміють "підготовлений згідно з певними вимогами комплекс завдань, які пройшли попереднє випробування з метою визначення показників його якості і дозволяють виявити в учасників тесту ступінь їх мовної (лінгвістичної) та/чи мовленнєвої (комунікативної) компетенції, і результати якого піддаються певному оцінюванню заздалегідь встановленими критеріями [3: 8]".

Під час роботи зі студентами на заняттях з практичної фонетики англійської мови ми використовуємо тести поточного (на занятті), тематичного (по завершенні теми), рубіжного (модульне тестування) та підсумкового (наприкінці навчального року) контролю.

Пропонуємо кілька прикладів тестових завдань для контролю рівня сформованості англомовної фонетичної компетенції студентів 1-х курсів.

Vowels and Consonants

1. Choose the word which does not contain the vowel sound on the left.

1. [e]	a) bread	b) man	c) bed	d) many
2. [ʌ]	a) young	b) love	c) put	d) much
3. [i:]	a) cheese	b) cream	c) wine	d) sardine
4. [a:]	a) large	b) carrots	c) half	c) aren't
5. [ɪ]	a) build	b) little	c) bird	c) milk

2. Underline the symbol that matches the sound of the underlined letters.

1) <u>t</u> all	a) [a:]	b) [ɔ:]	c) [æ]
2) <u>w</u> ord	a) [ɜ:]	b) [ɔ:]	c) [ʒ]
3) <u>c</u> ook	a) [u:]	b) [v]	c) [ɔ:]
4) <u>sh</u> op	a) [ʌ]	b) [ʒ]	c) [ɔ:]
5) <u>b</u> lue	a) [v]	b) [ʌ]	c) [u:]

3. Choose the odd word in each group.

1	2	3
a) heir	a) perhaps	a) whale
b) honest	b) rheumatism	b) when
c) hotel	c) rhyme	c) whisky
d) hour	d) rhythm	d) whole
e) honour	e) rhinoceros	e) white

4. In one word in each line below, the underlined letters are pronounced [ʃ]. Circle those words.

1. a) <u>ch</u> ef	b) <u>ch</u> urch	c) <u>ch</u> emist	d) <u>ch</u> ea <u>ch</u>
2. a) <u>c</u> inema	b) <u>r</u> ec <u>i</u> pe	c) <u>s</u> pe <u>c</u> ial	d) <u>c</u> ity
3. a) <u>s</u> ew	b) <u>m</u> ea <u>s</u> ure	c) <u>s</u> un	d) <u>s</u> ure
4. a) <u>p</u> en <u>s</u> ion	b) <u>s</u> igh <u>t</u>	c) <u>t</u> ele <u>v</u> is <u>i</u> on	d) <u>s</u> ingle
5. a) <u>p</u> ol <u>i</u> tics	b) <u>i</u> n <u>v</u> it <u>a</u> tion	c) <u>a</u> rt <u>i</u> st	d) <u>d</u> at <u>i</u> ng
6. a) <u>r</u> ec <u>e</u> ive	b) <u>c</u> on <u>c</u> ert	c) <u>c</u> ert <u>a</u> in	d) <u>o</u> cea <u>n</u>

5. Even in British English, the r at the end of a word or syllable is sometimes pronounced. Look at the adjectives below and define when the r in over – is (1) pronounced and when it is (2) not.

a) over-ambitious; b) over-organized; c) over-careful; d) over-excited; e) over-qualified; f) over-paid; g) over-intellectual; h) over-modest; i) over-confident; j) over-educated.

Strong and Weak Forms

Look at the following sentences. Define the form of the auxiliary verb. If it is weak, write w. If it is strong, write s.

- When was your birthday?
It was in April.
- Have you got a good English dictionary?
Yes, I have.
- Does your mother work in an office?
Yes, she does.
- Where were your parents married?

- I think they were married in London.
5. Has your father got dark hair?
Yes, he has.
 6. Do you get the bus to work?
Yes, I do.
 7. How many languages can you speak?
I can speak two – English and French.

Homophones

Fill in the blanks with the appropriate homophone.

a) sealing; b) ceiling

1. We had difficulty in ... the leak.
2. The spider made its web on the ...
3. The ... of the room is high.

a) base; b) bass

1. The ... of the lamp is made of brass.
2. Our quartet has the tenor, two baritones and a ...

a) beach; b) beech

1. We sat under the shade of the ... tree.
2. In the summer we go to the ... to keep cool.

a) beat; b) beet

1. The ... of the drum was steady.
2. The ... is a red, root vegetable.

a) sole; b) soul

1. My old boots need new...
2. He was the ... executor named in the will.
3. We had a nice ... for lunch.
4. He has a hard job to keep body and ... together.
5. He put his heart and ... into work.

Дані, отримані нами під час тестування, підлягають кількісному підрахунку. Кожне тестове завдання оцінюється в балах, які нараховуються за кількість правильних відповідей.

На закінчення відзначимо, що тестування забезпечує точне вимірювання рівня сформованості іншомовної фонетичної компетенції, що сприяє підвищенню ефективності навчання іноземної мови в цілому.

Перспективним залишається вивчення змісту та розробка технологій формування фонетичної компетенції на всіх етапах навчання студентів у вищій школі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головач Ю. В. Требования к уровню сформированности профессионально-фонетической компетенции выпускников языкового педагогического вуза / Ю. В. Головач // Иноземні мови. – 1995. – № 1. – С. 29–31.
2. Єременко Т. Є. Фонологічна компетенція викладача іноземної мови: сутність і структура / Т. Є. Єременко // Мовна освіта: шлях до євроінтеграції: міжнародний форум, 17-18 березня 2005 р.: тези. – К., 2005. – С. 51–52.
3. Коккота В.А. Лингво-дидактическое тестирование: Науч.-теор. пособие. – М.: Высш. школа, 1989. – 352 с.
4. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник для студентів вищих закладів освіти / Керівник авт. кол. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.
5. Михайлова О. Э. Методика обучению произношению на специальных факультетах педагогических институтов: учебное пособие / О. Э. Михайлова. – М.: МГПИ им. В. И. Ленина, 1980. – 161 с.
6. Рекомендації Ради Європи з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. С. Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 261 с.

7. Соловова Е. Н. Методическая подготовка и переподготовка учителя иностранного языка: интегративно-рефлексивный подход: [монография] / Е. Н. Соловова. – М.: Изд-во Глосса-пресс, 2004. – 336 с.

Старостенко О.В.

КОНТРОЛЬ УРОВНЯ СФОРМИРОВАННОСТИ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ФОНЕТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ-ФИЛОЛОГОВ

В статье рассматриваются вопросы формирования фонетической компетенции студентов-филологов. Дается определение фонетической компетенции, описывается ее структура и содержание, представлена серия тестов для контроля уровня сформированности англоязычной фонетической компетенции студентов-филологов.

Ключевые слова: фонетическая компетенция, структура и содержание, фонетические тесты.

Starostenko O.V.

TESTING THE DEVELOPMENTAL LEVEL OF THE ENGLISH LANGUAGE PHONETIC COMPETENCE OF STUDENTS WITH PHILOLOGY AS THE MAJOR

The article focuses on the main problems of phonetic competence skills formation at the higher educational establishment at the faculty of foreign languages. The definition, structure of the phonetic competence, its contents are given, some examples of phonetic tests are suggested.

Key words: phonetic competence, structure and contents, phonetic tests.

УДК 378.147

Чепорова Г.Є.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИТУАЦІЙНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІМ ЕКОНОМІСТАМ

У статті розглянуто технологію застосування ситуаційної методики навчання у викладанні фахових дисциплін та підтверджено її ефективність у формуванні професійної компетентності студентів-економістів практичними результатами педагогічного експерименту.

Ключові слова: професійна компетентність, ситуаційна методика навчання, фахові дисципліни, педагогічний експеримент.

Актуальність проблеми. В останні роки у зв'язку з курсом на модернізацію вітчизняної освіти до системи вищої школи активно залучаються нові ефективні методи навчання, серед яких все більшого розповсюдження набуває ситуаційний метод навчання, або метод case-study.

Метод case-study – це метод активного проблемно-ситуаційного аналізу, заснований на навчанні шляхом розв'язання конкретних задач – ситуацій (розв'язання кейсів). Створений як метод вивчення саме економічних дисциплін, case-study у навчанні студентів економічних спеціальностей дозволяє підвищити пізнавальну зацікавленість до дисципліни, що вивчається, поліпшити розуміння економічних законів, сприяє розвитку дослідницьких, комунікативних і творчих навичок прийняття рішень [1]. Багатогранність діяльності студента при виконанні ситуаційної справи сприяє формуванню різнобічних якостей фахівця: здатність приймати рішення, здатність до навчання, системне мислення, самостійність та ініціативність, готовність до змін і гнучкості, комерційна і ділова орієнтація, уміння працювати з інформацією, комунікативні здібності.

Проблемі застосування ситуаційної методики навчання у викладанні економічних дисциплін присвячено достатньо велику кількість робіт закордонних та вітчизняних авторів, серед яких К. Грегг [2], М. Остерчук [3], Л.Чижевська [4], Є. Михайлова [5] та ін. Але спроба